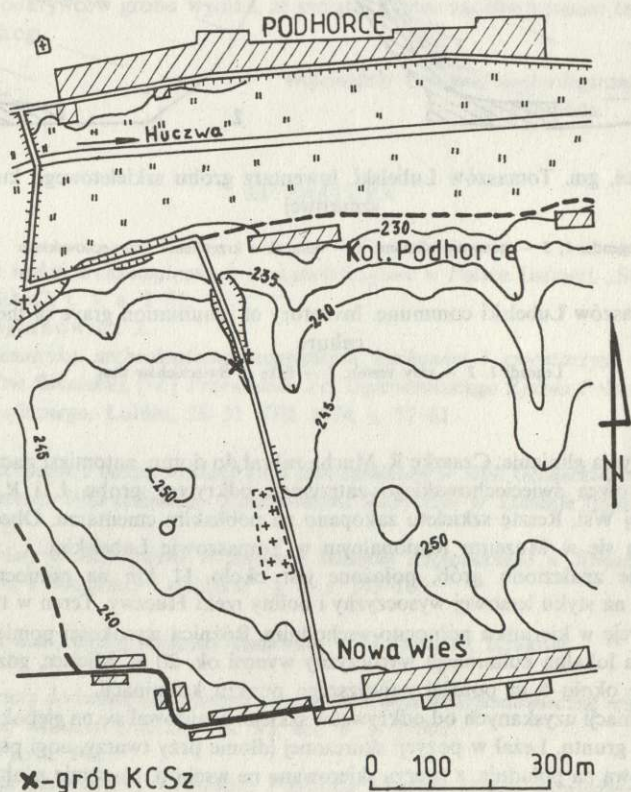

JACEK BUSZEWICZ

GRÓB KULTURY CERAMIKI SZNUROWEJ Z NOWEJ WSI, STAN. 1, GM. TOMASZÓW LUBELSKI, WOJ. ZAMOŚĆ

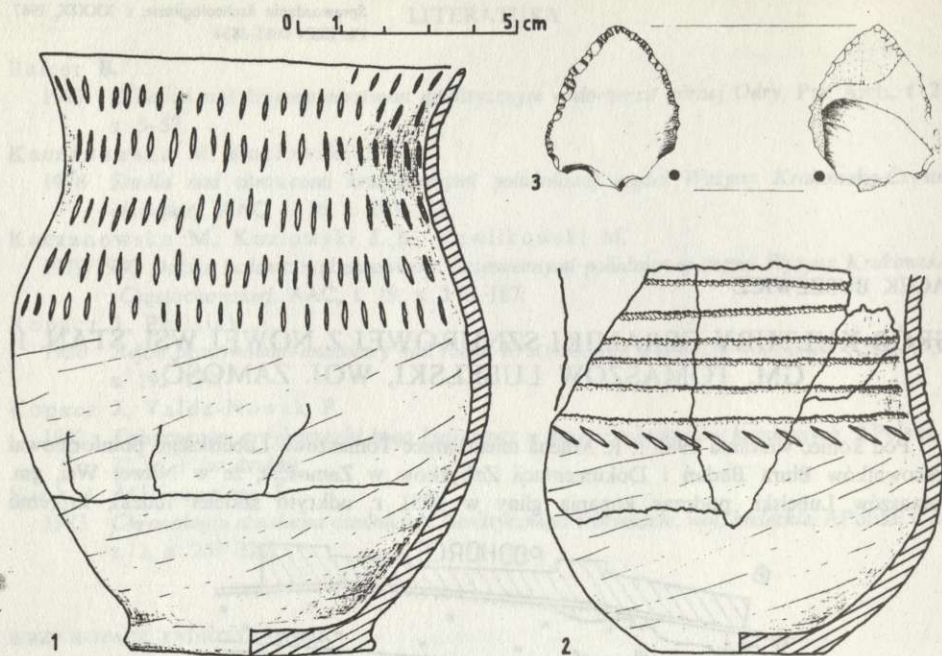
Pod koniec września 1985 r. R. Mucha mieszkaniec Tomaszowa Lubelskiego poinformował pracowników Biura Badań i Dokumentacji Zabytków w Zamościu, że w Nowej Wsi, gm. Tomaszów Lubelski, podczas kopania gliny w 1981 r. odkryto szkielet ludzki, któremu

Ryc. 1. Nowa Wieś, gm. Tomaszów Lubelski. Plan sytuacyjny stanowiska

Rys. J. Buszewicz

Nowa Wieś, Tomaszów Lubelski commune. Situation plan of the position

Rys. 2. Nowa Wieś, gm. Tomaszów Lubelski. Inwentarz grobu szkieletowego kultury ceramiki sznurowej

Legenda: 1, 2 – naczynia gliniane; 3 – odłupek z krzemienia świciechowskiego

Rys. J. Buszewicz

Nowa Wieś, Tomaszów Lubelski commune. Inventory of inhumation grave of the Corded Ware culture

Legend: 1, 2 – clay vessels; 3 – flake of Świeciechów flint

towarzyszyły naczynia gliniane. Czaszkę R. Mucha zabrał do domu, natomiast naczynia i odłupek krzemienisty z surowca świciechowskiego zatrzymali odkrywcy grobu J. i R. Bednarzowie, mieszkańcy Nowej Wsi. Resztę szkieletu zakopano na pobliskim cmentarzu. Obecnie naczynia i krzemień znajdują się w Muzeum Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim.

Miejsce, gdzie znaleziono grób, położone jest około 11 km na północny wschód od Tomaszowa Lub., na styku lessowej wysoczyzny i doliny rzeki Huczwy. Teren w tym miejscu ma niewielką ekspozycję w kierunku północno-wschodnim. Różnica wysokości pomiędzy poziomem terasy zalewowej a lokalną kulminacją wysoczyzny wynosi ok. 20 m. Miejsce, gdzie usytuowano grób, znajduje się około 5 m poniżej najwyższego punktu kulminacji.

Według informacji uzyskanych od odkrywców szkielet znajdował się na głębokości 80–100 cm pod powierzchnią gruntu. Leżał w pozycji skurczonej (dłonie przy twarzy, nogi podkurczone), na prawym boku, głową na południe, z twarzą skierowaną na wschód. Naczynie zdobione odciskami sznura i nacięciami (ryc. 2:2) usytuowane było w pobliżu klatki piersiowej, pucharek z ornamentem poziomych nacięć (ryc. 2:1) leżał pod kolanami. Lokalizacji retuszowanego odłupka (ryc. 2:3) nie udało się ustalić. Nie zaobserwowano także zarysu jamy grobowej.

Oba naczynia wykonano z gliny o niewielkiej domieszce drobnego piasku. Przełom ścianek jest dwubarwny, powierzchnia naczyń ma kolor szarobrunatny, nierówna, porowata, ze słabymi śladami obmazywania, lekko mączysta. Forma naczyń (przede wszystkim esowate pucharki z wyodrębnionym dnem), a także zestaw elementów zdobniczych jest typowy dla grupy

lubaczowskiej kultury ceramiki sznurowej. Ornament złożony z poziomych odcisków sznura i rzędu nacięć jest znany m. in. na pucharku z kurhanu I z Lipia, woj. Przemyśl (Machnik 1966, tabl. XXIII: 3a). Natomiast zdobienie kilkoma poziomymi rzędami nacięć znajduje analogie w naczyniach z kurhanu I w Brzezinkach, woj. Przemyśl (Machnik 1966, tabl. XIX 2a; tabl. XXI: 2b). Również obmazywanie powierzchni naczyń wystąpiło w Brzezinkach na ceramice z kurhanu III (Machnik 1966, tabl. XX: 1b, c).

Na koniec należy rozważyć kwestię istnienia lub braku nasypu kurhanowego nad grobem. Dostępna literatura (Słownik Geogr. Król. Pol. 1880, Nosek 1957, Machnik 1966, Gurba 1971, Kutylowska 1972, Gurba, Wojtanowicz 1974) nie wspominają, że w takich miejscowościach, jak Pohorce, Kolonia Pohorce i Nowa Wieś znajdowały się kurhany lub inne zabytki archeologiczne. Jednakże w dorzeczu górnego biegu Huczwy oraz Rzeczycy zarejestrowano cały szereg kopców o nieustalonej chronologii (Gurba, Wojtanowicz 1974, ryc. 16, str. 58). Jak dotąd, przebadano tylko jeden z nich w Woli Gródeckiej, gm. Jarczów, woj. Zamość (kurhan nr 1), w którym znaleziono neolityczną siekierkę krzemioną (Hunicz 1973). Należy dodać, iż teren, na którym odkryto opisywany wyżej grób w Nowej Wsi, poddany jest intensywnej orce. Uległ on także silnemu przekształceniu w wyniku budowy szosy (grób znaleziono w skarpie przecinającej wzgórze). Nie można zatem wykluczyć, iż grób ten był pierwotnie przykryty nasypem, który uległ całkowitej niwelacji. Prawdopodobnie w pobliżu znajdowały się jeszcze inne pochówki, ponieważ z informacji uzyskanych od odkrywców grobu wynika, że szczątki kostne zaobserwowano także w skarpie po obu stronach drogi.

Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski
w Zamościu

LITERATURA

Gurba J.

1971 *25 lat badań archeologicznych na Lubelszczyźnie w Polsce Ludowej*, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 5, s. 7–51.

Gurba J., Wojtanowicz J.

1974 *Problematyka archeologiczno-geograficzna kurhanów i cmentarzysk kurhanowych na Grzędzie Sokalskiej*, [w:] *Przewodnik XII Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, Lublin, 28–31 VIII 1974, s. 57–61.

Hunicz A.

1973 *Sprawozdanie z badań sondażowych dwu kurhanów w Woli Gródeckiej przeprowadzonych na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie* (maszynopis).

Kutylowska I.

1972 *Materiały archeologiczne w zbiorach Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim*, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 6, s. 145–169.

Machnik J.

1966 *Studia nad kulturą ceramiki sznurowej w Małopolsce*, Kraków.

Nosek S.

1957 *Materiały do badań nad historią starożytną i wczesnośredniowieczną międzyrzecza Wisły i Bugu*, *Annales UMCS*, Vol. VI, sec. F, s. 7–502.

Słownik Geogr. Król. Pol.

1880 *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Warszawa.

JACEK BUSZEWICZ

A GRAVE OF THE CORDED WARE CULTURE FROM NOWA WIEŚ, SITE 1, TOMASZÓW LUBELSKI COMMUNE, ZAMOŚĆ PROVINCE

An inhumation grave furnished with two vessels and a flint tool was discovered near the village of Nowa Wieś, Tomaszów Lubelski commune, in 1981. The body, found at a depth of 80 to 100 cm below the surface of the ground, was lying on its right side, in a contracted position, facing east. One vessel, ornamented with corded impressions and incisions (fig. 2:2) was near the chest, and the other — a beaker ornamented with incisions (fig. 2:1) — was under the knees. The form of the vessels and their decoration are typical of the Lubaczów group of the Corded Ware culture.

This was presumably a burial beneath a barrow now destroyed by farming activities.

